

РОЗДІЛ III

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 330.322

Шикун Володимир,
здобувач ступеня доктора філософії
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0008-8620-5379,
e-mail: Stalnoy10@gmail.com

Курагеу Ярослав,
здобувач ступеня доктора філософії
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна;
ORCID ID 0009-0003-8879-8837,
e-mail: Stalnoy10@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-01-62-70>

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ СТІЙКОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ВОЛАТИЛЬНОСТІ

Вступ. У сучасних умовах макроекономічної нестабільності підприємства малого та середнього бізнесу стикаються з підвищеними ризиками інвестиційної діяльності. Коливання валютних курсів, зміни облікової ставки та зниження рівня ліквідності у фінансовому секторі ускладнюють залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів. Відтак, актуальним є дослідження фінансових інструментів як ключових детермінант стійкості інвестиційної діяльності, що сприяють адаптації підприємств до волатильного середовища.

Мета. Метою дослідження є визначення ролі фінансових інструментів у забезпеченні стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу в умовах макроекономічної волатильності, визначення механізмів їх адаптації до нестабільного середовища та обґрунтування стратегії мінімізації ризиків.

Методи. Методологічною основою дослідження є системний підхід, який передбачає використання спеціалізованих методів аналізу для оцінки впливу фінансових інструментів на інвестиційну стійкість підприємств. Застосовано контент-аналіз для виявлення динаміки макроекономічних показників, що впливають на фінансові механізми малого та середнього бізнесу. Використано абстрактний та порівняльний методи, а також метод логічного узагальнення для формулювання висновків щодо ролі фінансових інструментів у стабілізації інвестиційної діяльності підприємств в умовах макроекономічної волатильності.

Результати. У статті розглянуто вплив макроекономічної волатильності на інвестиційну діяльність підприємств малого та середнього бізнесу. Проаналізовано механізми використання фінансових інструментів, що передбачають хеджування валютних ризиків та страхування інвестицій для забезпечення довгострокової фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Досліджено вплив монетарної політики на доступність фінансових ресурсів для малого бізнесу. Доведено, що інтеграція сучасних фінансових технологій сприяє підвищенню інвестиційної стійкості підприємств. Оцінено ефективність комбінованих підходів до управління фінансовими ризиками в умовах нестабільного економічного середовища.

Висновки. Динамічна трансформація економічного середовища зумовлює необхідність багатовекторного аналізу інвестиційних ризиків, наслідком чого є необхідність інтеграції багаторівневих алгоритмів

фінансового прогнозування та використання комплексних моделей управління капіталом. Зазначений підхід передбачає потребу у застосуванні адаптивних фінансових механізмів, які б поєднували стратегічну диверсифікацію джерел капіталу та оптимізацію ризик-менеджменту. Водночас фінансова стійкість підприємств малого та середнього бізнесу безпосередньо детермінується рівнем ефективності хеджування валютних та процентних ризиків, що, своєю чергою, залежить від глибини інтеграції фінансових технологій та рівня доступності страхових механізмів.

Ключові слова: фінансові інструменти, фінансовий механізм, інвестиційна діяльність, макроекономічна волатильність, стійкість бізнесу, малий і середній бізнес, інвестиційні ризики, фінансування.

Shykun Volodymyr
PhD's degree student
specialty 072 Finance, banking, insurance
and join-stock market
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

Kuraheu Yaroslav
PhD's degree student
specialty 072 Finance, banking, insurance
and join-stock market
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine

FINANCIAL INSTRUMENTS AS DETERMINANTS OF THE SUSTAINABILITY OF INVESTMENT ACTIVITIES OF SMALL AND MEDIUM BUSINESSES IN THE CONTEXT OF MACROECONOMIC VOLATILITY

Introduction. In the current conditions of macroeconomic instability, small and medium-sized businesses face increased risks of investment activities. Fluctuations in exchange rates, changes in the discount rate and a decrease in the level of liquidity in the financial sector complicate the attraction and effective use of investment resources. Therefore, it is relevant to study financial instruments as key determinants of the stability of investment activities that contribute to the adaptation of enterprises to a volatile environment.

Purpose. The purpose of the study is to determine the role of financial instruments in ensuring the stability of investment activities of small and medium-sized businesses in conditions of macroeconomic volatility, to determine the mechanisms of their adaptation to an unstable environment and to substantiate risk minimization strategies.

Methods. The methodological basis of the study is a systematic approach, which involves the use of specialized analysis methods to assess the impact of financial instruments on the investment stability of enterprises. Content analysis was used to identify the dynamics of macroeconomic indicators that affect the financial mechanisms of small and medium-sized businesses. Abstract and comparative methods, as well as the method of logical generalization, were used to formulate conclusions regarding the role of financial instruments in stabilizing the investment activities of enterprises in conditions of macroeconomic volatility.

Results. The article considers the impact of macroeconomic volatility on the investment activities of small and medium-sized businesses. The mechanisms for using financial instruments that provide for hedging currency risks and insurance of investments to ensure the long-term financial stability of business entities are analyzed. The impact of monetary policy on the availability of financial resources for small businesses is studied. It is proven that the integration of modern financial technologies contributes to increasing the investment stability of enterprises. The effectiveness of combined approaches to financial risk management in an unstable economic environment is assessed.

Conclusions. The dynamic transformation of the economic environment necessitates a multi-vector analysis of investment risks, which results in the need to integrate multi-level financial forecasting algorithms and use complex capital management models. This approach requires the use of adaptive financial mechanisms that combine strategic diversification of capital sources and optimization of risk management. At the same time, the financial stability of small and medium-sized businesses is directly determined by the level of effectiveness of hedging currency and interest rate risks, which, in turn, depends on the depth of integration of financial technologies and the level of availability of insurance mechanisms.

Keywords: financial instruments, financial mechanism, investment activity, macroeconomic volatility, business sustainability, small and medium-sized businesses, investment risks, financing.

Jel Classification: E 44

Вступ. Сучасні економічні системи характеризуються високим рівнем макроекономічної волатильності, що обумовлює значні флуктуації у фінансових потоках, інвестиційних процесах та стійкості суб'єктів господарювання. Для підприємств малого та середнього бізнесу такі чинники створюють критичні виклики, оскільки вони володіють обмеженим доступом до довгострокового фінансування, зниженою капіталізацією та підвищеною чутливістю до змін у параметрах грошово-кредитної політики. Відсутність адаптивного фінансового механізму значно ускладнює їхню здатність до ефективного управління інвестиційною діяльністю, що, у свою чергу, підриває їхню конкурентоспроможність та довгострокову фінансову стабільність.

Фінансові інструменти відіграють ключову роль у забезпеченні стійкості інвестиційної діяльності підприємств в умовах нестабільності економічного середовища. Проте їх ефективне використання залежить від рівня фінансової грамотності та доступності ринкових ресурсів. Висока турбулентність на фінансових ринках, коливання валютного курсу та зміни вартості позикового капіталу спричиняють значні трансакційні витрати та дестабілізують процеси реінвестування. У такій ситуації традиційні методи фінансування, включаючи банківські кредити та лізинг, часто виявляються недостатньо ефективними через їхню проциклічну природу, що поглиблює фінансові дисбаланси підприємств у періоди економічного спаду.

Значну роль у формуванні стійкості інвестиційної діяльності бізнесу відіграють механізми хеджування ризиків та альтернативні фінансові інструменти, такі як деривативи, венчурне фінансування, краудфандингові платформи тощо. Проте їх застосування залишається обмеженим через високі вимоги до ризик-менеджменту та низьку ліквідність відповідних сегментів фінансового ринку. Це свідчить про необхідність комплексного підходу до розробки нових фінансових механізмів, які б сприяли диверсифікації джерел фінансування, зниженню інвестиційних ризиків та оптимізації капіталовкладень.

Ключовим завданням в таких умовах виступає побудова ефективної моделі інвестування, яка б враховувала системні ризики та фінансові обмеження підприємств малого та середнього бізнесу. Така модель повинна базуватися на адаптивних фінансових механізмах, які поєднують традиційні та інноваційні фінансові інструменти, забезпечуючи гнучкість у прийнятті інвестиційних рішень. При цьому використання мультифакторного підходу до оцінки стійкості інвестиційної діяльності дозволяє ідентифікувати найбільш ефективні фінансові інструменти, що сприяють стабілізації грошових потоків та підвищенню фінансової автономії підприємств в умовах економічної невизначеності.

Таким чином, визначена проблематика обумовлює актуальність дослідження детермінант ефективного використання фінансових інструментів для забезпечення стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу.

Огляд літератури. Дослідження фінансових інструментів як детермінант стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу в умовах макроекономічної волатильності є складним багатовимірним процесом, що вимагає глибокого аналізу теоретичних засад і практичних аспектів використання фінансових механізмів у нестабільному економічному середовищі. Зокрема, у контексті інвестиційної стійкості підприємств важливим є питання страхування інвестиційних ризиків. При цьому у працях М. І. Дзямулича [1; 2; 3] визначено, що нестабільність фінансових ринків вимагає розробки адаптивних страхових механізмів, які дозволяють мінімізувати втрати від валютних коливань, інфляційних процесів та зміни процентних ставок.

Фіскальна політика також є ключовим фактором, що визначає доступність фінансових ресурсів для малого та середнього бізнесу. Так, у дослідженні О. В. Стащук [4] аналізується вплив податкової політики на фінансові можливості підприємств, зокрема в аспекті розробки механізмів податкового стимулювання та зниження навантаження на бізнес-середовище. Водночас питання доступності кредитних ресурсів розглядається у праці Н. М. Чиж [5], у якій обґрунтовується необхідність розвитку гнучких кредитних механізмів для підвищення інвестиційної спроможності суб'єктів господарювання.

Важливим аспектом дослідження є застосування стратегічного управлінського обліку для забезпечення стійкості інвестиційної діяльності. Так, у працях Т. О. Шматковської [6; 7; 8]

наголошується, що цифровізація економіки відкриває нові можливості для оптимізації фінансових потоків, використання аналітичних платформ і прогнозування інвестиційних ризиків.

Окрему увагу в літературі приділено процесам цифровізації фінансових систем. При цьому, як зазначає В. М. Якубів [9], розвиток цифрових платіжних платформ та інтеграція фінансових технологій сприяють удосконаленню механізмів доступу до фінансових ресурсів та підвищенню ліквідності підприємств. Це доповнюється дослідженнями О. Яцух [10], яка акцентує увагу на необхідності управління банківськими інноваціями для підвищення рівня фінансової інклюзії підприємств малого та середнього бізнесу.

Таким чином, сучасні наукові напрацювання свідчать про комплексний характер дослідження фінансових інструментів у забезпеченні інвестиційної стійкості підприємств малого та середнього бізнесу. Втім існує необхідність подальших досліджень у сфері забезпечення ефективності фінансових механізмів та розробки стратегічних рішень у сфері інвестиційного фінансування.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення ролі фінансових інструментів у забезпеченні стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу в умовах макроекономічної волатильності, визначення механізмів їх адаптації до нестабільного середовища та обґрунтування стратегій мінімізації ризиків.

Для досягнення мети у роботі поставлено такі завдання: а) ідентифікувати роль фінансових інструментів у забезпеченні стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу шляхом аналізу їхньої ефективності, рівня доступності та впливу на інвестиційний цикл в умовах макроекономічної волатильності; б) дослідити механізми адаптації підприємств до нестабільного фінансового середовища через застосування сучасних фінансових стратегій; в) розробити концептуальну модель управління фінансовою стійкістю інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу, що базується на ефективному поєднанні традиційних і альтернативних фінансових інструментів для мінімізації негативного впливу економічних коливань.

Матеріали і методи дослідження. Методологічний інструментарій дослідження базується на комплексному використанні аналітичних, логіко-структурних та прогностичних методів, що забезпечують системне вивчення фінансових інструментів як ключових детермінант стійкості інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу в умовах макроекономічної волатильності.

Зокрема, метод контент-аналізу застосовано для ідентифікації основних теоретичних підходів до вивчення фінансових механізмів, які використовуються в науковій літературі та практичних рекомендаціях. Його використання дозволило виявити ключові наукові дискурси щодо адаптації малого та середнього бізнесу до змін у фінансовій кон'юктурі та виокремити основні ризики фінансової нестабільності.

Абстрактний метод забезпечив формування узагальненої концептуальної моделі впливу фінансових інструментів на інвестиційну стійкість підприємств, дозволяючи виділити детермінанти їхнього функціонування в різних макроекономічних умовах. Використання даного підходу сприяло систематизації наявних теоретичних концепцій та визначенню закономірностей у динаміці фінансових рішень.

Метод порівняння було застосовано для оцінки відмінностей між фінансовими механізмами, що використовуються в інвестиційній діяльності підприємств, а також для аналізу їхньої ефективності в різних економічних циклах. Це дало змогу визначити оптимальні комбінації фінансових інструментів для підвищення інвестиційної стійкості малого та середнього бізнесу.

Метод логічного узагальнення було використано для формулювання висновків щодо ролі фінансових інструментів у стабілізації інвестиційної діяльності підприємств в умовах макроекономічної волатильності, на основі чого було інтегровано отримані результати в єдину аналітичну модель, що забезпечує наукову обґрунтованість стратегічних підходів до управління фінансовою стійкістю підприємств.

Результати дослідження. В ході дослідження було здійснено ґрунтовний аналіз впливу макроекономічної волатильності на інвестиційну діяльність підприємств малого та середнього бізнесу, враховуючи динамічні зміни у глобальному та національному фінансовому середовищі. Розглянуто механізми, через які економічні коливання формують ризиковий профіль інвестиційної діяльності зазначених суб'єктів господарювання. Окрему увагу приділено впливу макроекономічної

нестабільності на доступність кредитних ресурсів, фінансову ліквідність та формування довгострокових стратегій капіталовкладень. Проаналізовано механізми використання фінансових інструментів для нейтралізації системних ризиків та забезпечення стабільності інвестиційного процесу. Зокрема, розглянуто методи хеджування ризиків, що дозволяють компенсувати можливі втрати від курсових коливань, а також страхування інвестицій як інструмент мінімізації фінансових втрат та підвищення прогнозованості грошових потоків. Визначено ефективність застосування комбінованих фінансових стратегій, що поєднують деривативні інструменти, страхові механізми та портфельний підхід до управління капіталом.

Дискусія. В сучасних умовах господарювання макроекономічна волатильність справляє багатовимірний вплив на інвестиційну діяльність підприємств малого та середнього бізнесу, формуючи середовище високої невизначеності та підвищених ризикових премій. Коливання ключових макроекономічних індикаторів, включаючи інфляційні шоки, валютну нестабільність та флуктуації процентних ставок, створюють структурні диспропорції в доступі до фінансових ресурсів та призводять до поглиблення циклічних коливань в інвестиційній активності.

Фінансова нестабільність, у свою чергу, детермінує зміну вартості капіталу, знижуючи ліквідність інвестиційних потоків та обмежуючи можливості для реінвестування. Проциклічний характер кредитних ринків ускладнює доступ малому та середньому бізнесу до зовнішнього фінансування, посилюючи його залежність від внутрішніх джерел капіталу та стримуючи інноваційну динаміку. При цьому підвищення макроекономічних ризиків ініціює зростання волатильності доходів підприємств, знижуючи прогнозованість грошових потоків та трансформуючи інвестиційні стратегії у бік консервативних моделей капіталовкладень. Водночас дестабілізація макрофінансового середовища провокує підвищення вартості страхових та хеджувальних механізмів, що підвищує загальну фінансову вразливість суб'єктів господарювання. Тому використання адаптивних фінансових інструментів у таких умовах стає критично важливим для забезпечення стійкості інвестиційної діяльності та мінімізації кумулятивного ефекту макроекономічних флуктуацій.

У таких умовах застосування механізмів використання фінансових інструментів, що включають хеджування валютних ризиків та страхування інвестицій, відіграє ключову роль для формуванні довгострокової фінансової стійкості суб'єктів господарювання. При цьому валютні деривативи, зокрема форвардні контракти, ф'ючерси, опціони та свопи, дозволяють мінімізувати вплив курсових коливань на фінансові результати підприємств, забезпечуючи прогнозованість майбутніх грошових потоків та стабільність інвестиційного капіталу. В той же час страхування інвестицій виступає ефективним інструментом нейтралізації ризиків, пов'язаних із несприятливими макроекономічними факторами, включаючи дефолтні сценарії та регуляторні зміни. А використання страхових механізмів, таких як гарантії на інвестиції, страхові поліси для захисту від неплатоспроможності контрагентів та спеціалізовані страхові продукти для експортно-орієнтованих підприємств, сприяє зниженню рівня фінансової вразливості та підвищенню ліквідності активів.

Тому можна стверджувати, що поєднання стратегій хеджування та страхування створює синергетичний ефект, який дозволяє підприємствам адаптувати інвестиційні портфелі до динаміки фінансових ринків та оптимізувати механізми управління фінансовими ризиками. Інституціоналізація таких підходів підвищує стійкість фінансової екосистеми підприємств, забезпечуючи довгострокову стійкість інвестиційної діяльності навіть у періоди високої макроекономічної турбулентності.

Особливого значення в умовах волатильності набуває також монетарна політика НБУ, яка визначає параметри доступності фінансових ресурсів для підприємств малого бізнесу через регулювання грошової маси та рівня процентних ставок. Маніпуляції з обліковою ставкою впливають на вартість позикового капіталу, змінюючи кредитну еластичність та коригуючи структуру фінансових потоків у реальному секторі економіки. Тому жорсткість монетарної політики обмежує ліквідність банківської системи, підвищуючи бар'єри для залучення фінансування, що посилює дефіцит оборотного капіталу в сегменті малого бізнесу. Відповідно, пом'якшення монетарного режиму, навпаки, сприяє зниженню вартості кредитних ресурсів, стимулюючи інвестиційну активність та підвищуючи мультиплікативний ефект фінансового важеля.

Загалом макроекономічна волатильність підсилює вплив монетарних імпульсів, що створює ризики фінансової нестабільності та обмежує адаптивні можливості малого бізнесу. А монетарні

трансмісійні механізми формують рівень фінансової інклюзії, детермінуючи доступ підприємств до банківських інструментів та небанківських форм фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Монетарні трансмісійні механізми, що впливають на інвестиційну активність малого та середнього бізнесу

Монетарні трансмісійні механізми	Інструментарій реалізації	Вплив на доступність фінансових ресурсів для підприємств
Процентний канал	Регулювання облікової ставки. Ставка міжбанківського кредитування	Зміна вартості позикового капіталу. Коригування кредитної доступності
Кредитний канал	Регулятивні вимоги до ліквідності. Стандарти банківського кредитування	Формування кредитних бар'єрів. Вплив на доступність кредитного фінансування
Курс валютний канал	Інтервенції на валютному ринку. Девальваційна політика	Зміна вартості зовнішнього фінансування. Валютні ризики для імпортерів і експортерів
Канал очікувань	Комунікаційна політика НБУ. Монетарний прогноз	Вплив на рівень довіри інвесторів. Прогнозування капіталовкладень
Фінансовий канал	Регулювання грошової маси. Операції на відкритому ринку	Вплив на рівень ліквідності банківського сектору. Доступність фінансових активів

Джерело: сформовано автором на основі [1; 4; 9]

Втім, необхідно зазначити, що в умовах інтенсивного розвитку цифрової економіки інтеграція сучасних фінансових технологій призводить до формування адаптивної архітектури управління капіталом, що мінімізує інформаційну асиметрію та оптимізує алокацію інвестиційних ресурсів. При цьому автоматизовані алгоритми аналізу фінансових потоків дозволяють підприємствам оперативно ідентифікувати макроекономічні тренди, що сприяє підвищенню точності стратегічного прогнозування та капіталізації інвестиційного потенціалу. Зокрема, використання блокчейн-інфраструктури та смарт-контрактів знижує трансакційні витрати, підвищуючи рівень фінансової прозорості та послаблюючи бар'єри доступу до ринкових інструментів. А сучасні інтелектуальні платформи управління ліквідністю забезпечують оперативне балансування активів, підвищуючи стійкість підприємств до волатильності грошового ринку. Тому інноваційні механізми фінансування, зокрема краудлендінг та токенизація активів, уже зараз здатні розширити спектр інвестиційних джерел, диверсифікуючи ризики та знижуючи залежність підприємств від традиційних кредитних механізмів, що підвищує стійкість підприємств до макроекономічних шоків.

Таким чином, існуючі диспропорції в доступі до інвестиційних ресурсів та проциклічність грошово-кредитної політики зумовлюють необхідність розробки адаптивної системи фінансового управління, що враховує багатовимірну природу ризиків та змінність параметрів ліквідності. Така система повинна включати у себе ефективну концептуальну модель інтеграції механізмів фінансового прогнозування та алгоритмічного управління ризиками, забезпечуючи підприємствам малого та середнього бізнесу можливість формування довгострокових інвестиційних стратегій (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальна модель управління фінансовою стійкістю інвестиційної діяльності підприємств малого та середнього бізнесу

Джерело: розроблено автором

Функціональна перевага запропонованої моделі полягає у її здатності адаптивно інтегрувати мультифакторні параметри фінансової динаміки, створюючи високорівневу систему балансування інвестиційних потоків у середовищі підвищеної макроекономічної турбулентності. При цьому конструктивна її гнучкість забезпечує синергію стратегічного фінансового прогнозування та децентралізованої алокації капіталу, що дозволяє підприємствам здійснювати стійке масштабування інвестиційних рішень без підвищеного рівня фінансових обмежень.

Глибока структурна взаємопов'язаність компонентів даної моделі формує комплексний механізм ітеративної оптимізації фінансових стратегій, що уможливорює квантифікацію системних ризиків та ефективну ідентифікацію потенційних точок ліквідності в умовах змін ринкової кон'юнктури. Високий рівень операційної стійкості моделі сприяє імплементації інтелектуальних фінансових алгоритмів, що дозволяють мінімізувати інформаційну асиметрію між суб'єктами фінансового ринку та забезпечують інтегровану комунікацію між підприємствами, регуляторами та інвесторами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, приходимо до висновку, що динамічна трансформація економічного середовища зумовлює необхідність багатовекторного аналізу інвестиційних ризиків, наслідком чого є необхідність інтеграції багаторівневих алгоритмів фінансового прогнозування та використання комплексних моделей управління капіталом. Зазначений підхід передбачає потребу у застосуванні адаптивних фінансових механізмів, які б поєднували стратегічну диверсифікацію джерел капіталу та оптимізацію ризик-менеджменту. Водночас фінансова стійкість підприємств малого та середнього бізнесу безпосередньо детермінується рівнем ефективності хеджування валютних та процентних ризиків, що, своєю чергою, залежить від глибини інтеграції фінансових технологій та рівня доступності страхових механізмів.

Запропонована концептуальна модель управління інвестиційною стабільністю дозволяє сформулювати систему адаптивної алокації фінансових ресурсів, що забезпечує мінімізацію втрат капіталу та підвищує ефективність прийняття фінансових рішень. Її практичне застосування здатне забезпечити підприємствам малого та середнього бізнесу розширення інструментарію економіко-математичного моделювання для оцінки ефективності різних комбінацій фінансових механізмів.

Джерела та література

1. Дзямулич М. І. Особливості страхування інвестиційних проектів в умовах нестабільності фінансових ринків. *Економічний форум*. 2011. №1. С. 185–189.
2. Дзямулич М. І., Чиж Н. М. Страхування інвестицій та диверсифікація інвестиційних ризиків. *«Економічні науки». Серія «Облік і фінанси»*. 2013. № 10(37). С. 21–26.
3. Dziamulych M., Moskovchuk A., Vavdiuk N., Kovalchuk N., Kulynych M., Naumenko N. Analysis and economic and mathematical modeling in the process of forecasting the financial capacity of milk processing enterprises of the agro-industrial sector: a case study of Volyn region, Ukraine. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*. 2021. Vol. 21(1). Pp. 259–272.
4. Сташук, О., Бояр, А., Дзямулич, М. Специфіка формування податкової політики при розробці вуглецевого податку. *Економіка та суспільство*. 2021. №31.
5. Чиж Н. М., Урбан О. А., Дзямулич М. І. Перспективи нарощення кредитування в Україні. *Економічний форум*. 2021. №3. С. 139-144.
6. Шматковська Т. О., Дзямулич М. І. Стратегічний управлінський облік в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Том 74. №1. С. 61–67.
7. Шматковська Т. О., Коробчук Т. І., Борисюк О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в системі обліково-аналітичного забезпечення щодо моделювання бізнес-процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. №53.
8. Shmatkovska T., Volynets L., Dielini M., Magopets O., Kopchykova I., Kytaichuk T., Popova Yu. Strategic management of the enterprise using the system of strategic management accounting in conditions of sustainable development. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Vol. 12(2). Special Issue XXIX. Pp. 123–128.
9. Yakubiv V., Sodoma R., Shmatkovska T., Dziamulych M., Brodska I. Digitalization of Payment Systems in Ukraine. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2020. Vol. 8(5). Pp. 4590–4596.
10. Yatsukh O., Demchenko I., Ilnytsky D., Tsap V., Shmatkovska T. Management of banking innovations in the conditions of digitalization. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Vol. 11(1). Special Issue XVII. Pp. 123–127.
11. Сташук О., Шикун В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання сектора малого підприємництва. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*/ 2024. 1 (37), С. 105-110. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-105-110>
12. Сташук О., Деркач О., Лозовик В. Інвестиційний клімат України та напрями його покращення. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. 1 (33), С. 52-60. <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-01-52-60>

References

1. Dziamulych, M. I. (2011) Osoblyvosti strakhuvannya investytsiinykh proektiv v umovakh nestabilnosti finansovykh rynkiv [Peculiarities of insurance of investment projects in conditions of instability of financial markets]. *Ekonomichnyi forum – Economic forum*. Vol. 1. Pp. 185–189 [in Ukrainian].
2. Dziamulych, M. I. & Chyzh, N. M. (2013) Strakhuvannya investytsiy ta dyversyfikatsiia investytsiinykh ryzykiv [Investment insurance and diversification of investment risks]. "Ekonomichni nauky". "Oblik ta finansy" series – "Economic Sciences". Series "Accounting and Finance". Vol. 10(37). Pp. 21–26 [in Ukrainian].
3. Dziamulych, M., Moskovchuk, A., Vavdiuk, N., Kovalchuk, N., Kulynych, M., & Naumenko, N. (2021). Analysis and economic and mathematical modeling in the process of forecasting the financial capacity of milk processing enterprises of the agro-industrial sector: a case study of Volyn region, Ukraine. *Scientific Papers Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development"*. Vol. 21(1). Pp. 259–272.
4. Stashchuk, O., Boiar, A., & Dziamulych, M. (2021). Spetsyfika formuvannya podatkovoi politykyb pry rozrobttsi vuhletseвого podatku [The specifics of tax policy in the development of carbon tax]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*. Vol. 31 [in Ukrainian].
5. Chyzh, N. M., Urban, O. A. & Dziamulych M. I. (2021). Perspektyvy naroschennia kredyтування v Ukraini [Prospects for increasing lending in Ukraine]. *Ekonomichnyi forum – Economic forum*. Vol. 3. Pp. 139–144 [in Ukrainian].

6. Shmatkovska, T. O., & Dziamulych, M. I. (2022), Stratehichnyi upravlinskyi oblik v umovakh tsyfrovoy ekonomiky [Strategic management accounting in the digital economy]. *Galytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*. Vol. 74(1). Pp. 61–67 [in Ukrainian].
7. Shmatkovska, T. O., Korobchuk, T. I., & Borysiuk, O. V. (2023). Suchasni informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v systemi oblikovo-analitychnoho zabezpechennia shchodo modeliuvannya biznes-protsesiv [Modern information and communication technologies in the system of accounting and analytical support for modeling business processes]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*. Vol. 53 [in Ukrainian].
8. Shmatkovska, T., Volynets, L., Dielini, M., Magopets, O., Kopchukova, I., Kytaichuk, T., & Popova, Yu. (2022). Strategic management of the enterprise using the system of strategic management accounting in conditions of sustainable development. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. Vol. 12(2). Special Issue XXIX. Pp. 123–128.
9. Yakubiv V., Sodoma R., Shmatkovska T., Dziamulych M., & Brodska I. (2020). Digitalization of Payment Systems in Ukraine. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. Vol. 8(5). Pp. 4590–4596.
10. Yatsukh, O., Demchenko, I., Ilnytskyi, D., Tsap, V., & Shmatkovska, T. (2021). Management of banking innovations in the conditions of digitalization. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Vol. 11(1). Special Issue XVII. Pp. 123–127.
11. Stashchuk O., Shykun V. (2024). Finansova bezpeka sub'yektiv hospodaryuvannya sektora maloho pidpryyemnytstva [Financial security of business entities in the small business sector]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky - Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*. Vol. 1 (37). Pp. 105 – 110. [in Ukrainian].
12. Stashchuk O., Derkach O., Lozovyk V. Investytsiynyy klimat Ukrayiny ta napryamy yoho pokrashchennya [Investment climate of Ukraine and directions of its improvement]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky - Economic Journal of the Lesya Ukrainka Volyn National University*. Vol. 1 (33). Pp. 52 – 60 [in Ukrainian].

Одержано статтю: 07.03.2025
Прийнято до друку: 12.03.2025